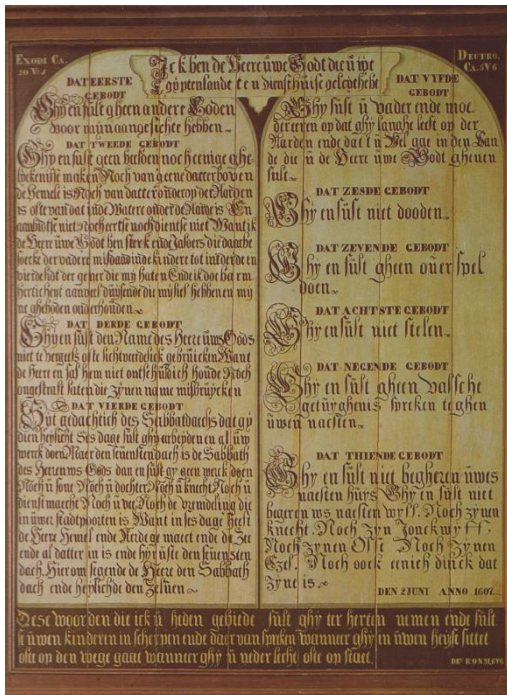

LITURGISCHE ORIËNTATIE (5)

GEBOD EN BELOFTE

Gebodenbord in de Hervormde Kerk te Noordeloos (1607)

Votum en groet zijn uitgesproken en de aanvangspsalmen is gezongen. Nu volgt het lezen van de Tien Geboden of een vermanende tekst uit de apostolische brieven van het Nieuwe Testament, bijvoorbeeld Rom. 13 : 8 – 10 of Galaten 6 : 13 – 26. Vaak worden de Tien Woorden bekort samengevat of in 'gewone taal' uitgesproken.

In de late Middeleeuwen sprak de priester vóór het misoffer een *confiteor* uit. Zijn persoonlijke schuldbelijdenis voor God. De reformator Bucer verbreedde dat tot een belijdenis van schuld door de hele gemeente, gevolgd door een korte genadeverklaring. Calvijn wilde hem daarin volgen, maar dat oogstte verzet. Men vond dat teveel een herinnering aan de roomse biecht.

In de gereformeerde praktijk in ons land werd het de gewoonte de Tien Geboden te lezen. Die wetslezing is ook in onze Nieuwe Kerk veelal de praktijk. Het is de predikant die de wetslezing verzorgt, maar – wat zelden gebeurt – de gemeente kan de Tien Geboden ook zingen. Dat werd al gedaan in de oude berijming ('Enige Gezangen', lied A). Maar ook het nieuwe liedboek biedt een berijming (Lied 310, 311, 312).

Wat betekent die wetslezing? Wel, wij worden zo in het begin van de dienst geconfronteerd met de wil van God voor Zijn volk. Hij die Zijn volk bevrijdt wil dat wij leven naar Zijn geboden. We worden uitgenodigd daar goed naar te luisteren en onze levenswandel te toetsen aan Gods gebod. Dat is inderdaad confronterend. Want niemand kan zich al luisterend tevreden op de borst slaan.

Dat Gods heilige wil ons wordt voorgehouden zet de dienst in een sfeer van diepe ernst. Het komt erop aan! Het roept ons tot erkenning en belijdenis van ons tekort en tot innerlijke schuldbelijdenis. Die functie van de wet ligt in de lijn van de Heidelbergse Catechismus, zondag 2: 'Waaruit kent gij uw ellende? Uit de wet van God.'

Naar de zin van Calvijn, ja. Maar komt er daarna, zoals hij wilde, de genadeverkondiging? Evangelie? Vrijspraak voor de berouwvolle zondaar?

'Dat komt wel in de preek', was de gedachte van onze gereformeerde voorouders.

Maar in onze huidige liturgie wordt om zo te zeggen niet op de Schriftlezing en de preek gewacht. Na de wet volgt in onze diensten een tekst of lied, waarin de belofte van God wordt toegezegd of bezongen. Die ons vrijspreekt en ruimte geeft om voor Hem te leven. Sommige predikanten laten na de wetslezing eerst een lied van verootmoediging zingen, lezen vervolgens een Bijbeltekst die de vergeving van zonden verkondigt, waarna een danklied volgt.

Een andere invulling kan zijn: eerst een gebed van verootmoediging, daarna een genadeverkondiging in Bijbeltekst of psalmvers, tenslotte de Tien Geboden. Het gebod is dan bedoeld als aanmoediging om volgens Gods geboden te leven, als leefregel. Met de woorden van de Here Jezus: '*Doe dat en je zult leven.*' (Lucas 10 : 28, vgl. Lev. 18 : 4).